

## КАРАВЕЛОВЪ СЕ ВРЪЩА ВЪ ОТЕЧЕСТВОТО СИ

Презъ време на Априлското въстание презъ 1876 год. бунтовническата душа пламна въ Любенъ Каравеловъ и, макаръ здравето му да не позволяваше, той тръгна да събира четници, за да мине Дунава. Но същата година избухна война между Турция и Сърбия и той отиде въ Бѣлградъ, за да следи отблизу събитията.

Освободителната война го завари тамъ. Въпрѣки болестъта, която разяждаше дробоветѣ му, Каравеловъ отиде въ главната руска квартира за преводачъ.

Голѣма бѣше радостъта му, когато кракътъ му стѣпи на свободната българска земя, заедно съ рускитѣ войски.

Но едва презъ пролѣтъта на следната година, той можа да посети родния си градъ.

Бѣше топлъ денъ. Полянитѣ зеленѣха. Отъ наждренитѣ поли на планината се чуваше гласа на кукувица. Изъ разлистенитѣ храсталаци чуруликаха радостно птички. Свежъ лѣхъ се носѣше изъ Балкана. Слънцето милваше съ топлата си рѣка земята. Копривщенци се радваха, но нѣкакъ съ свито сърдце. Не бѣха се приготвили за новия свободенъ животъ. Събираха се по кѣжигѣ и приказваха на уху.

Внезапенъ конски тропотъ смути Копривщица. Група прашни конници нахлуха въ кривитѣ улици на градеца и се спрѣха предъ училището, сега пусто и съ следи отъ разрушителната рѣка на турцитѣ. Прозорцитѣ бѣха изпочупени, вратитѣ изкѣртени, много учебни пособия се търкаляха изъ двора.

Конницитѣ слѣзоха отъ уморенитѣ коне. Този, що ездѣше до двамата руски офицери, не слѣзе отъ коня си. Гѣста черна брада покриваше лицето му, а изъ подъ фуражката му се подаваше кичуръ отъ кѣдрава коса. Очитѣ му свѣткаха подъ бледото чело.

— Ето, господинъ капитанъ, — посочи той полуразрушеното училище на едина отъ офицеритѣ, — ето какво сѣ направили турцитѣ. И за тѣзи варвари се застѣпи Европа и разкѣса въ Берлинъ живата снага на българския народъ. Гледайте и запомнете! Азъ ще отида за нѣколко минути да видя близкитѣ си.

Пришпори коня си и бързо се отдалечи.

Гражданитѣ се струпаха около конницитѣ. Новината, че Любенъ Каравеловъ е пристигналъ, се разнесе съ свѣткавична бързина. Копривщенци искаха да видятъ своя великъ съгражданинъ, който бѣше възпѣлъ града имъ и бѣше оцелѣлъ срѣдъ огъня на борбата за освобождението на своя народъ.

Скоро Любенъ Каравеловъ се върна при навалищата. Погледътъ му падна на нѣкаква хартия, която се търкаляше предъ краката му въ двора на училището. Наведе се и я взе. Това бѣше географска карта. Смачкана и съдрана, търкаляна отъ вѣтъра изъ двора, тя като по чудо бѣше се запазила.

Каравеловъ мълчаливо откъсна парче отъ нея и го прибра въ джеба си. Копривщенци го загледаха учудени.

Каравеловъ посочи съдраната карта въ краката си:

— Погледнете коя държава сега липсва тамъ. Прибрахъ за споменъ този кѣсъ, който изобразява моето отечество. Това